TEISINGUMO TEISMO (šeštoji kolegija) SPRENDIMAS

2014 m. balandžio 30 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Direktyva 93/13/EEB — 13 konstatuojamoji dalis — 1 straipsnio 2 dalis — Sutartys su vartotojais — Hipoteka užtikrintos paskolos sutartis — Išieškojimo iš hipoteka įkeisto turto procedūra — Nacionalinės įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatos — Sutarties pusiausvyra“

Byloje C-280/13

dėl *Juzgado de Primera Instancia Nr. 4 de Palma de Mallorca* (Ispanija) 2013 m. balandžio 23 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2013 m. gegužės 22 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Barclays Bank SA

prieš

Sara Sánchez García,

Alejandro Chacón Barrera

TEISINGUMO TEISMAS (šeštoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas A. Borg Barthet, teisėjai E. Levits ir S. Rodin (pranešėjas),

generalinė advokatė J. Kokott,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Barclays Bank SA*, atstovaujamo *abogados* J. Rodríguez Cárcamo ir B. García Gómez,

— Ispanijos vyriausybės, atstovaujamos S. Centeno Huerta,

— Europos Komisijos, atstovaujamos M. van Beek, É. Gippini Fournier ir L. Banciella,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinės advokatės nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

* Proceso kalba: ispanų.

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyvos 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais (OL L 95, p. 29; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 2 t., p. 288) išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Barclays Bank SA* (toliau – *Barclays*) ir S. Sánchez García bei A. Chacón Barrera (toliau – skolininkai) ginčą dėl nesumokėtų skolų, mokėtinų pagal šių pagrindinės bylos šalių sudarytą hipoteka užtikrintos paskolos sutartį, išieškojimo.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 Direktyvos 93/13 9 konstatuojamoji dalis suformuluota taip:

„<...> asmenys, įsigyjantys prekes ir paslaugas, turi būti apsaugoti nuo pardavėjo ar tiekėjo piktnaudžiavimo savo galia <...>.“

4 Šios direktyvos 13 ir 14 konstatuojamosiose dalyse dėl nacionalinių įstatymų ar kitų teisės aktų nuostatų nurodyta:

„kadangi daroma prielaida, jog valstybių narių įstatymų ar kitų teisės aktų nuostatose, kurios tiesiogiai ar netiesiogiai nustato su vartotojais sudaromų sutarčių sąlygas, nėra nesąžiningų sąlygų; kadangi dėl to, atrodo, kad nėra būtina kontroliuoti kaip vykdomos tos sąlygos, kurios atspindi įstatymų ar kitų teisės aktų privalomąsias nuostatas ir tarptautinių konvencijų, prie kurių valstybės narės arba Bendrija yra prisijungusios, principus ar nuostatas; kadangi tuo požiūriu 1 straipsnio 2 dalyje pateikiama formuluotė „įstatymų ar kitų teisės aktų privalomosios nuostatos“ numato ir normas, kurios pagal įstatymą yra taikomos susitariančioms šalims, jei nebuvo susitarta kitaip;

kadangi valstybės narės visgi turi užtikrinti, kad nesąžiningos sąlygos nebūtų įtraukiamos, ypač dėl to, jog ši direktyva yra taip pat taikoma visuomeniniams verslams, prekybai arba profesijoms.“

5 Minėtos direktyvos 1 straipsnyje nustatyta:

„1. Šia direktyva siekiama suderinti valstybių narių įstatymus ir kitus teisės aktus, susijusius su nesąžiningomis sąlygomis pardavėjo ar tiekėjo su vartotoju sudaromose sutartyse.

2. Sutarčių sąlygoms, atspindinčioms įstatymų ar kitų teisės aktų privalomąsias nuostatas <...> šios direktyvos nuostatos nėra taikomos.“

6 Šios direktyvos 3 straipsnyje numatyta:

„1. Ta sutarties sąlyga, dėl kurios nebuvo atskirai derėtasi, yra laikoma nesąžininga, jeigu pažeidžiant sąžiningumo reikalavimą dėl jos atsiranda ryškus neatitikimas tarp iš sutarties kylančių šalių teisių ir pareigų vartotojo nenaudai.

2. Visada yra laikoma, kad dėl sąlygos nebuvo atskirai derėtasi, jeigu ji buvo parengta iš anksto, ir vartotojas dėl to negalėjo padaryti įtakos sąlygos esmei, ypač iš anksto suformuluotos tipinės sutarties atveju.

<...>

3. Priede pateikiamas orientacinis ir neišsamus sąlygų, kurias galima laikyti nesąžiningomis, sąrašas.“

7 Pagal Direktyvos 93/13 4 straipsnio 1 dalį:

„Nepažeidžiant 7 straipsnio, sutarties sąlygos nesąžiningumas vertinamas, atsižvelgiant į prekių ar paslaugų, dėl kurių buvo sudaryta sutartis, pobūdį, ir sutarties sudarymo metu nurodant visas sutarties sudarymo aplinkybes ir visas kitas tos sutarties arba kitos sutarties, nuo kurios ji priklauso, sąlygas.“

8 Šios direktyvos 6 straipsnio 1 dalis suformuluota taip:

„Valstybės narės nustato, kad nesąžiningos sąlygos naudojamos sutartyje, kurią pardavėjas ar tiekėjas sudaro su vartotoju taip, kaip numatyta jų nacionalinės teisės aktuose, nebūtų privalomos vartotojui, ir kad sutartis ir toliau būtų šalims privaloma tomis sąlygomis, jei ji gali išlikti be nesąžiningų nuostatų [sąlygų].“

9 Minėtos direktyvos 7 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Valstybės narės užtikrina, kad vartotojų ir konkurentų naudai egzistuotų pakankamos ir veiksmingos priemonės, užkertančios kelią nuolatiniam nesąžiningų sąlygų naudojimui sutartyse, pardavėjų ar tiekėjų sudaromose su vartotojais.“

10 Tos pačios direktyvos priedo 1 punkte išvardytos jos 3 straipsnio 3 dalyje nurodytos sąlygos. Šiame priede nurodyta:

„1. Sąlygos, kurių tikslas arba rezultatas:

<...>

e) reikalauti iš bet kurio vartotojo, kuris neįvykdo savo įsipareigojimo, kaip kompensaciją už tai sumokėti neproporcingai didelę sumą;

<...>“

Ispanijos teisė

11 Civilinio kodekso (*Código Civil*) 1911 straipsnyje nustatyta:

„Savo įsipareigojimus skolininkas vykdo pasinaudodamas ir esamu, ir būsimu savo turtu.“

12 Hipotekos įstatymo (*Ley Hipotecaria*), kodifikuoto 1946 m. vasario 8 d. Dekretu (BOE, Nr. 58, 1946 m. vasario 27 d., p. 1518), iš dalies pakeisto Įstatymu Nr. 1/2013, 105 straipsnyje nustatyta:

„Hipoteka gali būti užtikrintas bet koks skolinis įsipareigojimas ir ji neturi poveikio neribotai asmeninei skolininko atsakomybei pagal Civilinio kodekso 1911 straipsnį.“

13 Tačiau šio įstatymo 140 straipsnyje leista sudaryti priešingus susitarimus, kuriais apribojama skolininko atsakomybė. Šiame straipsnyje nurodyta:

„Nepažeidžiant 105 straipsnio, savanoriškos hipotekos lakšte gali būti teisėtai susitarta, kad užtikrinamas įsipareigojimas garantuojamas tik hipoteka įkeistu turtu.

Tokiu atveju skolininko atsakomybė ir kreditoriaus veiksmai pagal hipoteka užtikrintos paskolos sutartį apribojami hipoteka įkeisto turto suma ir neapima kito skolininko turto.“

14 Civilinio proceso kodekso (*Ley de enjuiciamiento civil*; toliau – CPK) 570 straipsnis „Vykdymo užbaigimas“ suformuluotas taip:

„Priverstinis vykdymas laikomas baigtu tik tuo atveju, kai visiškai atsiskaitoma su išieškoti prašiusiu kreditoriumi, tai patvirtinus antstolio dokumentu, dėl kurio galima pateikti tiesioginį prašymą jį persvarstyti.“

15 Pagal CPK 579 straipsnį „Piniginio reikalavimo vykdymas specialiai hipoteka ar kitaip įkeisto turto atveju“:

„Jeigu sumos, gautos iš varžytynių pardavus hipoteka ar kitaip įkeistą turtą, nepakanka, kad būtų padengta skola, išieškoti prašantis asmuo gali prašyti pradėti trūkstamos sumos išieškojimą iš atitinkamų asmenų. Tokiu atveju išieškojimas vykdomas laikantis įprastų taisyklių išieškojimo srityje.“

16 CPK redakcijos pagal 2009 m. lapkričio 3 d. Proceso teisės reformos dėl naujo registro sukūrimo įstatymą Nr. 13/2009 (BOE, Nr. 266, 2009 m. lapkričio 4 d., p. 92103) 671 straipsnis „Pardavimas iš varžytynių nesant dalyvio pasiūlymo“ suformuluotas taip:

„Tuo atveju, kai parduodant turtą iš varžytynių joks dalyvis nepateikia pasiūlymo, kreditorius gali prašyti leisti jam įsigyti turtą už sumą, lygią 50 % ar didesnei nustatytos turto vertės procentinei daliai, arba už sumą, kuri būtų lygi bendros jam grąžintinos sumos dydžiui.

<...>“

17 2009 m. balandžio 24 d. Karaliaus dekreto Nr. 716/2009, kuriuo įgyvendinami tam tikri 1981 m. kovo 25 d. Įstatymo Nr. 2/1981 dėl hipoteka įkeisto turto rinkos aspektai ir kitos hipotekos ir finansų sistemą reglamentuojančios teisės nuostatos (BOE, Nr. 107, 2009 m. gegužės 2 d., p. 38490), 9 straipsnyje nustatyta:

„Jeigu dėl su rinka susijusių priežasčių ar dėl kitų aplinkybių hipoteka įkeisto turto iš pradžių nustatyta vertė sumažėja daugiau kaip 20 % <...>, kredito įstaiga, remdamasi patvirtintos nepriklausomos bendrovės atliktu vertės nustatymu, gali reikalauti, kad skolininkas papildomai hipoteka įkeistų kitą turtą, kad būtų užtikrintas reikalaujamas turto vertės ir paskolos ar kredito, kurių grąžinimas užtikrinamas tokiu turtu, skirtumas.

<...>

<...> Jeigu per du mėnesius nuo reikalavimo išplėsti hipoteką pateikimo skolininkas jos neišplečia ir negrąžina pirmesnėje dalyje nurodytos paskolos arba kredito dalies, laikoma, kad jis pasirinko grąžinti visą paskolos arba kredito sumą, ir kredito įstaiga turi teisę nedelsiant pareikalauti ją sumokėti.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

18 2005 m. rugpjūčio 30 d. skolininkai su *Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Baleares* pasirašė paskolos sutartį dėl 91 560 EUR sumos. Siekdami užtikrinti šios paskolos grąžinimą, jie hipoteka įkeitė gyvenamąjį būstą, kuriame gyveno. Hipotekos lakšte šalys numatė specialią sąlygą, pagal kurią galimo teismine tvarka rengiamo turto pardavimo iš varžytynių atveju referencinė gyvenamojo būsto vertė būtų 149 242,80 EUR. Anot *Barclays*, sutarties šalys taip pat sutarė dėl neribotos skolininkų asmeninės atsakomybės grąžinant paskolą, neapribojant šios atsakomybės vien hipoteka įkeisto turto verte.

19 2007 m. liepos 24 dokumentu *Barclays* pagal subrogaciją perleistos skolintojo teisės. *Barclays* ir skolininkai tos pačios dienos dokumentu susitarė dėl paskolos sumos padidinimo iki 153 049,08 EUR. Nustatyta hipoteka įkeisto turto vertė ir sąlyga dėl skolininkų atsakomybės nebuvo pakeistos. Šiais klausimais, kurie nebuvo aiškiai perkelti į naująjį dokumentą, turėjo būti taikomos pradinės hipoteka užtikrintos paskolos sutarties nuostatos.

20 Anot *Barclays*, skolininkai nuo 2009 m. spalio 24 d. nebemokėjo mėnesinių paskolos įmokų, o hipoteka užtikrintos paskolos grąžinimo terminas baigėsi 2010 m. kovo 25 d. Šią dieną pagal šią paskolą mokėtina suma iš viso sudarė 150 011,52 EUR.

21 2010 m. gruodžio 10 d. *Barclays* pateikė *Juzgado de Primera Instancia Nr. 4 de Palma de Mallorca* (Maljorkos Palmos pirmosios instancijos teismas) prašymą vykdyti jam suteiktą hipoteka įformintą garantiją skolininkų atžvilgiu, nurodęs 148 142,83 EUR pagrindinės skolos sumą, 1 689,95 EUR susidariusių palūkanų ir 45 003 EUR palūkanų ir išlaidų. 2010 m. gruodžio 15 d. sprendimu *Juzgado de Primera Instancia Nr. 4 de Palma de Mallorca* nurodė areštuoti hipoteka įkeistą nekilnojamąjį turtą.

22 2011 m. gegužės 25 d. įvyko teismine tvarka surengtas šio nekilnojamojo turto pardavimas iš varžytynių, tačiau neatsirado nė vieno dalyvio, kuris būtų pateikęs pasiūlymą. Pagal CPK 671 straipsnį minėtas nekilnojamasis turtas atiteko kreditoriui *Barclays* už 74 621,40 EUR, t. y. 50 % nustatytos vertės, kurią šalys nurodė hipotekos lakšte.

23 2012 m. spalio 18 d. *Barclays* prašymu priimta vykdymo nutartis skolininkų atžvilgiu. Šia nutartimi leista tęsti priverstinį išieškojimą dėl likusios *Barclays* skolos dalies, kurią sudarė 95 944,11 EUR, t. y. 75 390,12 EUR likusios mokėtinos pagrindinės paskolos dalies, 10 960,50 EUR iki 2011 m. gegužės 25 d. susidariusių palūkanų, 9 593,49 EUR hipoteka įkeisto turto arešto išlaidų ir laikina 22 617,03 EUR suma kaip palūkanos ir išlaidos, susijusios su vykdymo priemonėmis.

24 Per teisės aktuose šiuo tikslu nustatytą terminą skolininkai pateikė prieštaravimą dėl šios nutarties. Jie nurodė, kad dėl to, jog nekilnojamasis turtas, pagal *Barclays* užsakytą 2007 m. gegužės 18 d. parengtą turto vertės nustatymo pažymą įvertintas 182 700 EUR, *Barclays* atiteko už 74 621,40 EUR, paskola turi būti laikoma grąžinta per varžytynes, o likusi *Barclays* skolos dalis, kurios neapėmė ši suma, turi būti laikoma sumokėta. Jie taip pat nurodo, kad *Barclays* piktnaudžiavo teise ir nepagrįstai praturtėjo.

25 *Barclays* užginčijo šio prieštaravimo motyvus ir tvirtino, kad jam nebuvo grąžinta visa paskolinta suma, o *Tribunal Supremo* (Aukščiausiasis Teismas) jau yra nusprendęs, kad analogiškais atvejais, kaip nagrinėjamasis pagrindinėje byloje, nepiktnaudžiaujama teise ir nepagrįstai nepraturtėta.

26 Šiomis aplinkybėmis *Juzgado de Primera Instancia Nr. 4 de Palma de Mallorca* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:

„1. Ar Direktyvą [93/13] ir [Sąjungos] teisės principus, susijusius su vartotojų apsauga ir sutarties pusiausvyra, reikia aiškinti taip, kad jais draudžiami hipoteką reglamentuojantys Ispanijos teisės aktai, kuriuose numatyta, kad hipotekos kreditorius gali reikalauti padidinti garantijos vertę, kai hipoteka įkeisto nekilnojamojo turto vertė sumažėja 20 %, tačiau juose nenurodyta, kad vykstant hipoteka įkeisto turto arešto procedūrai vartotojas (skolininkas, bylos šalis), prieš kurį nukreiptas išieškojimas, tuo atveju, kai minėta vertė padidėja, galėtų reikalauti persvarstyti tokią nustatytą vertę bent CPK 671 straipsnyje numatytu tikslu, kai per laikotarpį nuo hipotekos sudarymo iki išieškojimo iš hipoteka įkeisto turto šio turto vertė padidėja tokia pačia ar didesne procentine dalimi?

2. Ar Direktyvą [93/13] ir [Sąjungos] teisės principus, susijusius su vartotojų apsauga ir sutarties pusiausvyra, reikia aiškinti taip, kad jais draudžiamos hipoteka įkeisto turto areštą reglamentuojančios procesinės Ispanijos teisės normos, kuriose numatyta, kad išieškoti prašantis

kreditorius hipoteka įkeistą nekilnojamąjį turtą gali įsigyti už 50 % (dabar – 60 %) jo nustatytos vertės, o tai reiškia, kad vartotojas (skolininkas, bylos šalis), prieš kurį nukreiptas išieškojimas, nepagrįstai praranda 50 % (dabar – 40 %) tokios nustatytos vertės?

3. Ar Direktyvą [93/13] ir [Sąjungos] teisės principus, susijusius su vartotojų apsauga ir sutarties pusiausvyra, reikia aiškinti taip, kad piktnaudžiaujama teise ir nepagrįstai praturtėjama tuo atveju, kai hipoteka įkeistą nekilnojamąjį turtą įsigijęs už 50 % (dabar – 60 %) nustatytos vertės kreditorius reikalauja išieškoti likusią sumos dalį, kad būtų grąžinta visa skola, nors nustatyta turto vertė ir (arba) reali įgyto turto vertė yra didesnė už visą turimą grąžinti sumą, nepaisant to, kad pagal nacionalines procesines normas tai daryti leidžiama?

4. Ar Direktyvą [93/13] ir [Sąjungos] teisės principus, susijusius su vartotojų apsauga ir sutarties pusiausvyra, reikia aiškinti taip, kad įgijus hipoteka įkeistą turtą, kurio nustatyta vertė ir (arba) reali vertė yra didesnė už visą hipoteka užtikrintos paskolos sumą, turi būti taikomas CPK 570 straipsnis vietoj CPK 579 ir 671 straipsnių, ir dėl to reikia laikyti, kad su išieškoti prašančiu kreditoriumi buvo visiškai atsiskaityta?“

27 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas paprašė šalių pateikti pastabas dėl šių klausimų. *Barclays* nurodė, kad Ispanijos teisės nuostatomis nepažeidžiama Sąjungos teisė, ir paprašė toliau taikyti priverstinio vykdymo priemones. Vykdymui prieštaraujanti šalis pritarė prašymui priimti prejudicinį sprendimą.

Dėl prejudicinių klausimų

28 Keturiais klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Direktyvą 93/13 ir Sąjungos teisės principus, susijusius su vartotojų apsauga ir sutarties pusiausvyra, reikia aiškinti taip, kad jais draudžiamos valstybės narės įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatos, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėje byloje, kuriose, pirma, numatyta, kad, nepaisant to, jog hipoteka įkeistą nekilnojamąjį turtą, kurio nustatyta vertė yra didesnė už visą užtikrinto skolinio įsipareigojimo sumą, hipotekos kreditorius įgyja už sumą, lygią 50 % šios vertės, kai nėra trečiojo varžytynių dalyvio, šis kreditorius gali tęsti priverstinį dokumento, kuriuo grindžiamas jo skolinis reikalavimas, vykdymą dėl sumos, atitinkančios likusią skolos dalį, ir, antra, jomis leidžiama padidinti garantijos šiam kreditoriui vertę, kai hipoteka įkeisto nekilnojamojo turto nustatyta vertė sumažėja 20 %, nenumačius galimybės atlikti vertinimą iš naujo padidinant šią vertę skolininko naudai.

29 Pagal Direktyvos 93/13 1 straipsnio 1 dalį šia direktyva siekiama suderinti valstybių narių įstatymus ir kitus teisės aktus, susijusius su nesąžiningomis sąlygomis pardavėjo ar tiekėjo su vartotoju sudaromose sutartyse.

30 Taip pat reikia priminti, kad pagal šios direktyvos 1 straipsnio 2 dalį „sutarčių sąlygoms, atspindinčioms įstatymų ar kitų teisės aktų privalomąsias nuostatas <...>, šios direktyvos nuostatos nėra taikomos“.

31 Be to, pagal Direktyvos 93/13 13 konstatuojamąją dalį tos pačios direktyvos 1 straipsnio 2 dalis „numato ir normas, kurios pagal [nacionalinį] įstatymą yra taikomos susitariančioms šalims, jei nebuvo susitarta kitaip“.

32 Iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, kad šia direktyva nustatyta apsaugos sistema pagrįsta idėja, kad vartotojo padėtis yra mažiau palanki nei pardavėjo ar tiekėjo tiek dėl galimybių derėtis, tiek dėl informacijos lygio (Sprendimo *Aziz*, C-415/11, EU:C:2013:164, 44 punktas).

33 Atsižvelgiant į tokią mažiau palankią padėtį, šios direktyvos 6 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad nesąžiningos sąlygos nėra privalomos vartotojui. Kaip matyti iš teismo praktikos, tai yra imperatyvi nuostata, kuria formalią pusiausvyrą, sutartimi nustatytą tarp sutarties šalių teisių ir pareigų, siekiama pakeisti realia pusiausvyra, galinčia atkurti sutarties šalių lygybę (Sprendimo *Aziz*, EU:C:2013:164, 45 punktas).

34 Šiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas jau ne kartą yra nusprendęs, kad nacionalinis teismas turi *ex officio* įvertinti sutarties sąlygos, patenkančios į Direktyvos 93/13 taikymo sritį, nesąžiningumą ir taip kompensuoti disbalansą tarp vartotojo ir pardavėjo ar tiekėjo, jei tik jam žinomos šiuo tikslu reikalingos teisinės ir faktinės aplinkybės (Sprendimo *Aziz*, EU:C:2013:164, 46 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

35 Be to, Teisingumo Teismas yra nusprendęs, jog Direktyva 93/13 aiškintina taip, kad ja draudžiamos valstybės narės teisės nuostatos, pagal kurias teismui, gavusiam prašymą išduoti mokėjimo įsakymą, neleidžiama *ex officio* įvertinti *in limine litis* ar kokiu nors kitu proceso etapu, net jei jam žinomos šiuo tikslu reikalingos teisinės ir faktinės aplinkybės, pardavėjo ar tiekėjo ir vartotojo sudarytoje sutartyje esančios sąlygos dėl palūkanų už praleistą terminą nesąžiningumo, jei vartotojas nepateikė prieštaravimo (Sprendimo *Banco Español de Crédito*, C-618/10, EU:C:2012:349, 57 punktas).

36 Be to, Sprendimo *Aziz* (EU:C:2013:164) 64 punkte Teisingumo Teismas nusprendė, kad ši direktyva aiškintina taip, kad ja draudžiamos valstybės narės teisės nuostatos, kuriose, vykstant hipoteka įkeisto turto arešto procedūrai, nenumatyti prieštaravimo pagrindai, susiję su sutarties sąlygos, kuria grindžiamas vykdomasis dokumentas, nesąžiningumu, ir pagal kurias bylą iš esmės nagrinėjančiam teismui, turinčiam jurisdikciją įvertinti tokios sąlygos nesąžiningumą, neleidžiama imtis laikinųjų apsaugos priemonių, tarp jų, be kita ko, – sustabdyti minėtą vykdymo procedūrą, kai šias priemones skirti būtina siekiant užtikrinti visišką galutinio sprendimo veiksmingumą.

37 Šiuo klausimu konstatuotina, kad, nesant nacionalinių priverstinio vykdymo mechanizmų suderinimo, pagal valstybių narių procesinės autonomijos principą, pirma, per hipoteka įkeisto turto arešto procedūrą leistinų prieštaravimo pagrindų ir, antra, šioje stadijoje su vykdymu susijusius klausimus nagrinėjančiam teismui suteiktų įgaliojimų, skirtų su vartotojais sudarytų sutarčių sąlygų teisėtumui išnagrinėti, įgyvendinimo tvarka priskiriama šių valstybių vidaus teisės tvarkai, tačiau su sąlyga, kad jos nėra mažiau palankios, nei reglamentuojančios panašias situacijas, kurioms taikoma vidaus teisė (lygiavertiškumo principas), ir kad dėl jų netampa praktiškai neįmanoma ar pernelyg sudėtinga pasinaudoti Sąjungos teise vartotojams suteiktomis teisėmis (veiksmingumo principas) (pagal analogiją žr. Sprendimo *Aziz*, EU:C:2013:164, 50 punktą).

38 Tačiau pagrindinė byla skiriasi nuo bylų, kuriose priimti sprendimai *Banco Español de Crédito* (EU:C:2012:349) ir *Aziz* (EU:C:2013:164); šiose bylose atitinkamuose prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikusiuose teismuose nagrinėti ginčai buvo tiesiogiai susiję su sutarties sąlygomis, o pateikti klausimai buvo susiję su nacionalinio teismo įgaliojimų vertinti šių sąlygų nesąžiningumą apribojimu.

39 Pagrindinėje byloje prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nenurodo jokios sutarties sąlygos, galinčios būti vertinamos kaip nesąžininga. Keturi klausimai susiję su nacionalinių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų suderinamumu su Direktyva 93/13. Jokia iš pagrindinėje byloje nagrinėjamų nacionalinės teisės nuostatų nėra sutartinio pobūdžio. Be to, skirtingai nei bylose, kuriose priimti sprendimai *Banco Español de Crédito* (EU:C:2012:349) ir *Aziz* (EU:C:2013:164), nė viena iš šių nuostatų nesusijusi su nacionalinio teismo įgaliojimų vertinti sutarties sąlygos nesąžiningumą apimtimi.

40 Iš tiesų nacionalinės teisės nuostatos, dėl kurių pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą, yra įstatymų ar kitų teisės aktų pobūdžio ir nėra perkeltos į pagrindinėje byloje nagrinėjamą sutartį. Taigi tokios nuostatos nepatenka į šios direktyvos, kuria siekiama uždrausti nesąžiningas sąlygas su vartotojais sudarytose sutartyse, taikymo sritį.

41 Skirtingai nei byloje, kurioje priimtas Sprendimas *RWE Vertrieb* (C-92/11, EU:C:2013:180, 25 punktas) ir kurioje, remiantis šio sprendimo 29–38 punktais, šalys susitarė išplėsti nacionalinės teisės aktų leidėjo numatytos sistemos taikymo sritį, nacionalinės įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatos, su kuriomis susiję klausimai, taikomos sutarties sąlyga niekaip nepakeitus jų taikymo srities ar apimties. Todėl teisėta preziumuoti, kad nacionalinės teisės aktų leidėjo nustatytos sutarties pusiausvyros tebepaisoma (šiuo klausimu žr. Sprendimo *RWE Vertrieb*, EU:C:2013:180, 28 punktą). Sąjungos teisės aktų leidėjas aiškiai nusprendė išsaugoti šią pusiausvyrą, kaip matyti iš Direktyvos 93/13 13 konstatuojamosios dalies ir 1 straipsnio 2 dalies.

42 Be to, pagrindinėje byloje nagrinėjamos nacionalinės įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatos taikomos susitariančioms šalims, jeigu nesusitarta kitaip. Todėl pagal Direktyvos 93/13 13 konstatuojamąją dalį jos patenka į šios direktyvos 1 straipsnio 2 dalį, pagal kurią joms „šios direktyvos nuostatos nėra taikomos“. Taigi ši direktyva bet kuriuo atveju netaikytina.

43 Kalbant apie Sąjungos teisės principus, susijusius su vartotojų apsauga ir sutarties pusiausvyra, reikia konstatuoti, kad Direktyva 93/13 siekiama užtikrinti jų paisymą, iš su vartotojais sudarytų sutarčių pašalinant nesąžiningas sąlygas kaip disbalanso tarp susitariančiųjų šalių apraišką.

44 Taigi, kaip pažymėta, pagrindinėje byloje nagrinėjamos nacionalinės įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatos nepatenka į Direktyvos 93/13 taikymo sritį, nes nenurodytas nesąžiningos sutarties sąlygos egzistavimas. Be to, esant *lex specialis*, kaip antai Direktyvai 93/13, kuri netaikoma tokiu atveju, kaip nagrinėjamasis pagrindinėje byloje, ją grindžiantys bendrieji principai negali būti taikomi.

45 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo pateiktus klausimus reikia atsakyti taip: Direktyva 93/13 ir Sąjungos teisės principai, susiję su vartotojų apsauga ir sutarties pusiausvyra, aiškintini taip, kad į jų taikymo sritį nepatenka valstybės narės įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatos, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėje byloje, nesant sutarties sąlygos, kuria būtų iš dalies pakeista šių nuostatų apimtis ar taikymo sritis.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

46 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (šeštoji kolegija) nusprendžia:

1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyva 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais ir Sąjungos teisės principai, susiję su vartotojų apsauga ir sutarties pusiausvyra, aiškintini taip, kad į jų taikymo sritį nepatenka valstybės narės įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatos, kaip antai nagrinėjamos pagrindinėje byloje, nesant sutarties sąlygos, kuria būtų iš dalies pakeista šių nuostatų apimtis ar taikymo sritis.

Parašai.